

Bevægelse, til de Anstuelser, som blandt andet ogsaa have fundet et saa stærkt Udtryk gennem Agrarforeningen, saa vil man ikke kunne undlade at høre, at det ikke alene drejer sig om at skaffe Hjælp til det betrængte Landbrug, men ogsaa om at komme ind paa en virkelig sparsommelig Statshusholdning, og det i alle Retninger. Uden det er der sikkert heller intet Haab om, at vi kunne naa ud af de Tilstande, hvori vi leve.

Det ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgfreds (Scharling) skal jeg ikke følge, da han ikke er til Stede i Dag, i hans forskellige Bemærkninger, hvoraf jo en Del vare Indvendinger mod Lovforslaget. Jeg kan kun sige, at baade han og det ærede Medlem for Næstov (Hammerich), som nys talte, gif begge ud fra, at de i Grunden vare Frihandelsmænd, og de ønskede ikke — det betød det ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgfreds meget stærkt for sit Bedkommende — at indføre nogen ny Beskyttelse og ikke heller at forhøje nogen hidtilværende. Men — saa kommer dette „men“ — i dette Tilfælde er der saa talende Grunde for at tilstaa en Beskyttelse, at der maa man fravige Reglen. Jeg vil derom sige, at endnu har jeg ikke truffet paa nogen Mand, der vedkendte sig af Princip at være Beskyttelsesmand. Jeg ved ikke, om saadanne findes, det er muligt, at de findes, men jeg har ikke truffet dem. Derimod komme alle vore Beskyttelsesmænd frem under den Fane. Ja, var der ikke de og de Omstændigheder, som gjorde det, vilde vi ogsaa raade til at afskaffe al Toldbeskyttelse; men jeg er ligeledes fuldt overtydet om, at paa hvilket Punkt paa Toldloven vi komme til at møde en Beskyttelse, ville vi ogsaa høre ganske de samme Indvendinger, at der er de og de Grunde, de og de Forhold, som gøre, at den og den Beskyttelse maa absolut fastholdes, og paa den Maade vil vor Toldlovgivning nu og i Fremtiden blive sammensat ikke af Regler, men af lutter Undtagelser. Jeg tror, at man skal staa imod, hvor man møder Princippet, og ikke lettelig lade sig drive bort derfra, ikke af nogen som helst dogtrinær Interesje, men, som jeg tror, af en rent praktisk. Thi har man i den Henseende gjort en Indrømmelse paa et enkelt Omraade, følge de øvrige Indrømmelser af sig selv Skridt for Skridt, og man vil ikke kunne standse. Det er, tror jeg, et fuldt berettiget og stadigt stærkt Krav fra hele Landhobefolkningens Side, at der i den Henseende sker et Omslag i vor Toldlovgivning, dog ikke saaledes, at der skal ske stærke Ombæltninger. Jeg tror nemlig, at den almindelige Mening her i Landet er

gennemshret saaledes af Hensynsfuldhed til alle Sider, at lide vi ikke af for megen Hensynsfuldhed, af for lidt tror jeg ikke, vi lide, og at dette Arbejde, som vi ville komme til at gøre med Hensyn til Toldloven, ogsaa vil være præget af denne Hensynsfuldhed, er jeg overbevist om. Men det er ogsaa nu paa Tiden, at man kommer til at beskæftige sig dermed. Jeg gentager for øvrigt, at jeg har det Indtryk, at det er en Sag, som næppe eigner sig til at fremmes gennem det private Initiativ; det bliver overmaade vanskeligt saa vel for enkelte Medlemmer af dette Ting, som ogsaa for et Udvalg at kunne gøre noget, som kan bygges paa saa solide Oplysninger og paa saa mange Hensyn, som ere fornødne i en saadan Sag. Det er muligt, at det kan gøres, og der er ofte gjort Forsøg derpaa, men disse Forsøg ere stadig mislykkedes, saa det er ikke noget Bevis for, at denne Vej er fremkommelig. Jeg kunde derfor tænke mig, at man kom til at søge frem ad andre Veje for at søge en Forberedelse for Gennemførelsen af en Toldlov, hvad enten det nu skal komme det ene eller det andetsteds fra.

Det ærede Medlem fra Storeheddinge (S. Scavenius) kom jo i Gaar med adskillige meget interessante Udtalelser, og ikke mindst interessant var da den Udtalelse, hvormed han begyndte sit Foredrag, og som blev foranlediget af et æret Medlem her i Salen. Det var den Udtalelse, at han hilse dette af Regeringen forelagte Lovforslag til en Brændevinsstat som et Signal til, at vi skulde komme ud af det Uføre, hvori vi levede, ikke det Uføre, som begyndte i 1885, men det, som begyndte 1890—91. Jeg noterer kun dette. Ordene behøve i øvrigt ingen Fortolkning. Naar det meget ærede Medlem altsaa hilse Regeringsforslaget her som en Befrielse fra denne Tilstand, som vi have levet under de 3 sidste Aar, skulde man tro, at han i dette Forslag saa et Program, hvorunder Højres Medlemmer kunde samles til Frigørelse fra det Nag, hvorunder de have arbejdet, at det altsaa var den Fane, hvorunder han mente, at Højrepartiet skulde drage ud. Ja, det laa jo nær at tænke sig, at det var det ærede Medlems Mening, men han slog saa selv straks den Tante i Stykker, thi han var netop selv den første til at rive denne Fane i Stykker og til at pille dette Program fra hinanden, saa det kan ikke være det, han mente. Han udtrykte det ogsaa noget skarper og specielt henvendt til min Ringhed, idet han nemlig udtalte, at han hilse dette Lovforslag som en Befrielse fra den Tilstand at skulle gaa og vente paa, hvad jeg fandt paa at forelægge